

RAADSINFORMATIEBRIEF Oudewater

18R.00551

Van : College van burgemeester en wethouders
Datum : 18 september 2018
Portefeuillehouder(s) : Wethouder W.J.P. Kok
Portefeuille(s) : Wmo
Contactpersoon : E. van den Born
Tel.nr. : 8245
E-mailadres : born.e@woerden.nl

Onderwerp:

Psychisch kwetsbare inwoners van Oudewater

Kennisnemen van:

Het plan 'Psychisch kwetsbare inwoners van Oudewater - inzet op een basis van goede ondersteuning'

Inleiding:

Het onderwerp psychische kwetsbare mensen staat landelijk hoog op de agenda. Elke gemeente moet een sluitende aanpak voor verwarde personen hebben voor 1 oktober 2018. Ook worden gemeenten vanaf 2020 verantwoordelijk voor de ondersteuning aan de doelgroep Beschermd Wonen. Dit plan is daarvan de invulling: het biedt overzicht van wat er al is en wat nog ontwikkeld moet worden, om te komen tot een basis van goede ondersteuning aan psychisch kwetsbare inwoners. Onder psychisch kwetsbare personen verstaan we dan zowel de verwarde personen als de inwoners die voorheen onder de doelgroep Beschermd Wonen vielen.

Kernboodschap:

Het college wil *psychisch kwetsbare inwoners waar mogelijk een fysieke en sociale plek bieden in Oudewater met ondersteuning die bij hen past, om te voorkomen dat zij zwaardere zorg nodig hebben*. Dit doel bereiken we door te werken aan vier onderdelen, die samen een basis van goede ondersteuning vormen in Oudewater.

1. Basis op orde

Noodzakelijk voor het herstel en het voorkomen van afglijden is dat het 'gewone leven' op orde is: sociale contacten, zinvol (vrijwilligers)werk of dagbesteding, een betaalbare woning, financieel de

zaken op orde. Daarvoor zetten we in op een goed aanbod van algemene voorzieningen, ondersteuning van netwerk en mantelzorgers, goede toeleiding naar werk, passende woonruimte en voldoende hulp bij schulden.

2. Vroegtijdig signaleren.
Verschillende mensen kunnen verschillende signalen opvangen. Het plaatje is pas compleet als de signalen bij elkaar komen. Daarom moet duidelijk zijn waar signalen naar toe kunnen en dat organisaties in sleutelposities die signalen oppikken. Daarvoor zetten we in op bekendheid van meldplekken, voldoende capaciteit en expertise in en rond het Stadsteam en een goede samenwerking met de politie.
3. Heldere afspraken van melding tot vervoer.
Helaas gaat het soms (bijna) mis. Dan moet er snel en in goede afstemming gehandeld worden. Het moet duidelijk zijn wie een taak heeft van melding tot vervoer. Daarvoor zetten we in op duidelijke afspraken over wie aan zet is bij een crisis en goede intensieve begeleiding die ook buiten kantoortijden beschikbaar is.
4. Passende ondersteuning.
Om te voorkomen dat problemen erger worden of juist om erge problemen te verminderen is passende zorg nodig. Er moet passende zorg zijn en ruimte voor een time out op een andere locatie. Daarvoor zetten we in op inkoopafspraken in 2020 die aansluiten bij de doelgroep, tijdelijke huisvesting om tot rust te komen en goede communicatie over de eigen bijdrage.

Zo krijgt Oudewater de basis voor goede ondersteuning aan psychisch kwetsbare inwoners van Oudewater.

Financiën

De invulling van de actiepunten uit het plan valt binnen de huidige budgettaire kaders

Vervolg:

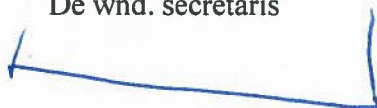
De actiepunten die in het plan zijn opgenomen worden uitgevoerd door verantwoordelijke ambtenaren van de gemeente Oudewater, in nauwe afstemming met samenwerkingspartners en regiogemeenten.

Bijlagen:

'Psychisch kwetsbare inwoners van Oudewater – Inzet op een basis van goede ondersteuning (18i.04592)

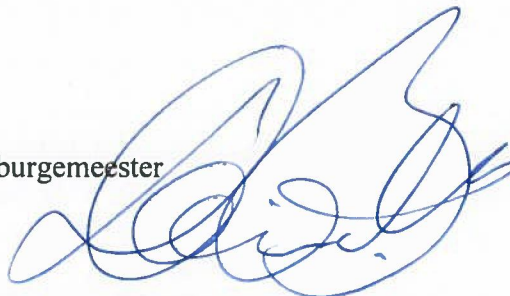
Het college van burgemeester en wethouders,

De wnd. secretaris

ir. W.J. Tempel

De burgemeester

mr. drs. P. Verhoeve

PSYCHISCH KWETSBARE INWONERS VAN OUDEWATER

Inzet op een basis van goede ondersteuning

Inleiding

Als je psychisch kwetsbaar bent lukt het niet altijd om alles goed te regelen. Dat kan leiden tot moeilijke situaties en persoonlijk leed. Van het een komt het ander en voor je het weet ben je je baan of huis kwijt, worden je problemen complex en kun je het niet meer controleren. Dan is het belangrijk dat goede ondersteuning wordt geboden, die aansluit op wat nodig is. Er moet een sluitende aanpak zijn voor verwarde personen en mensen die intensieve begeleiding nodig hebben om hun leven op orde te houden. Dan kunnen zij zo veel mogelijk participeren in de maatschappij en wordt zwaardere zorg of erger voorkomen. Tegelijk is onze invloed als gemeente en samenleving beperkt. Dat geeft ons een bescheiden, maar actieve rol.

Het onderwerp psychische kwetsbare mensen staat landelijk hoog op de agenda. Er is veel aandacht voor verwarde mensen, doordat een landelijke stijging in het aantal meldingen zichtbaar is. Verward zijn 'mensen die de grip op hun leven (dreigen te) verliezen, waardoor het risico aanwezig is dat zij zichzelf of anderen schade berokkenen'¹. Verward zijn niet alleen mensen met een psychisch probleem, maar soms ook mensen met (beginnende) dementie, medicijnen-/middelengebruik of verstandelijke beperking. Niet altijd zijn verwarde mensen de grip kwijt of leidt het tot gevaar voor omgeving of de persoon zelf, maar soms wel. Elke gemeente moet een sluitende aanpak van zorg realiseren, omdat deze mensen nu vaak tussen wal en schip van de regelgeving belanden. Daarnaast is de transitie van Beschermd Wonen naar beschermd thuis ingezet. Vanaf 2020 is niet meer de centrumgemeente, maar elke gemeente afzonderlijk verantwoordelijk van signalering tot ondersteuning aan deze doelgroep. Deze ontwikkelingen maken dat gemeenten een persoonsgerichte, sluitende aanpak moeten hebben op alle gebieden van het leven van psychisch kwetsbare inwoners: van ondersteuning tot wonen en werk. Onder psychisch kwetsbare personen verstaan we dan zowel verwarde personen als inwoners die voorheen onder de doelgroep Beschermd Wonen vielen.

Tegelijkertijd gaat het voor Oudewater om een beperkte groep inwoners. Wat betreft verwarde personen is het aantal meldingen bij de politie in Oudewater de afgelopen jaren² gestegen van 16 naar 22 (40%), in tegenstelling tot 88% in de regio. Het Stadsteam wordt jaarlijks geconfronteerd met ongeveer vier verwarde personen, al laten de politiecijfers hogere aantallen zien.³ Wat betreft beschermd wonen heeft Oudewater al jaren vrijwel geen instroom. Onderzoek⁴ naar de toekomst van de doelgroep laat zien dat naar verwachting 0 tot 15 inwoners per jaar een beroep zullen doen op een vorm van beschermd wonen in Oudewater.

Het is dus belangrijk en verplicht om een sluitende aanpak voor psychisch kwetsbare inwoners te hebben als gemeente, maar het gaat om een kleine groep inwoners van Oudewater. Daarom is dit het bescheiden en tegelijkertijd ambitieuze doel van dit plan van aanpak:

Psychisch kwetsbare inwoners waar mogelijk een fysieke en sociale plek bieden in Oudewater met ondersteuning die bij hen past, om te voorkomen dat zij zwaardere zorg nodig hebben.

In het realiseren van deze doelstelling gelden de volgende uitgangspunten:

1. Lokaal waar kan, regionaal/landelijk waar nodig
2. Aansluiten op de bestaande beschikbare infrastructuur van zorg en ondersteuning
3. De leefwereld van de inwoners staat centraal
4. Binnen de huidige budgettaire kaders

¹ Definitie Landelijke aanjaagteam Verwarde personen

² E33-meldingen tussen 2013 en 2017

³ Er is discussie over de betrouwbaarheid van E33-meldingen als meting voor verwarde personen. De cijfers zijn multi-interpretabel en uit studies blijkt slecht 25-50% van de meldingen om een verward of overlastgevend persoon te gaan.

⁴ *Zelfstandig wonen met begeleiding, onderzoek naar toekomstige huisvesting en begeleiding maatschappelijke opvang en beschermd wonen in de U16*. Onderzoek door HHM in opdracht van gemeente Utrecht, gepubliceerd op 6 juni 2018

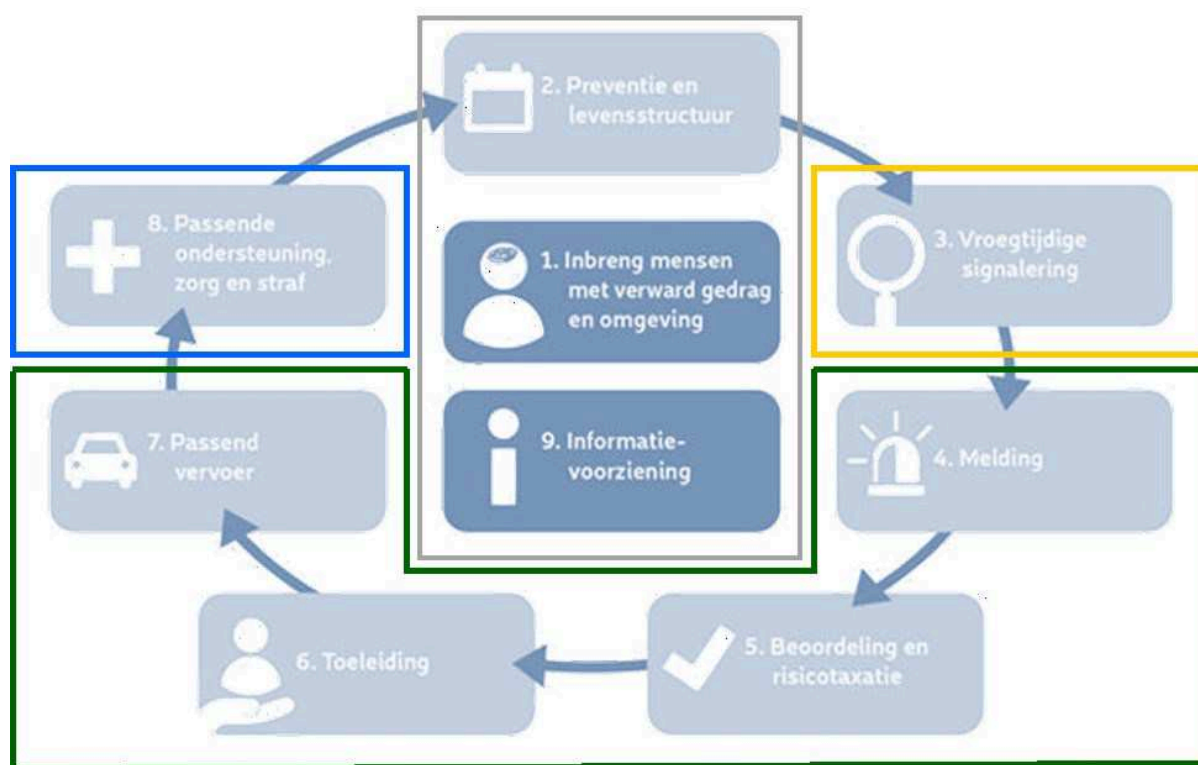
Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de negen bouwstenen die het aanjaagteam Verwarde Personen van VNG/VWS heeft opgesteld⁵. De bouwstenen samen zijn de basis voor een sluitende aanpak. Omdat de aanpak van Oudewater ambitieus, maar bescheiden is nemen we de bouwstenen samen in vier onderdelen die elkaar opvolgen:

1. Basis op orde: wonen, werken en leven in Oudewater. Noodzakelijk voor het herstel en het voorkomen van afglijden is dat het 'gewone leven' op orde is: sociale contacten, zinvol (vrijwilligers)werk of dagbesteding, een betaalbare woning, financieel de zaken op orde. Dit zijn bouwstenen 1, 2 en 9.

2. Vroegtijdig signaleren. Verschillende mensen kunnen verschillende signalen opvangen. Het plaatje is pas compleet als de signalen bij elkaar komen. Daarom moet duidelijk zijn waar signalen naar toe kunnen en dat organisaties in sleutelposities die signalen oppikken. Dit is bouwsteen 3.

3. Heldere afspraken van melding tot vervoer. Helaas gaat het soms (bijna) mis. Dan moet er snel en in goede afstemming gehandeld worden. Het moet duidelijk zijn wie een taak heeft van melding tot vervoer. Dit is bouwsteen 4 tot 7.

4. Passende ondersteuning. Om te voorkomen dat problemen erger worden of juist om erge problemen te verminderen is passende zorg nodig. Er moet passende zorg zijn en ruimte voor een time out op een andere locatie. Dit is bouwsteen 8.

Deze onderdelen hangen onderling nauw samen en vormen gezamenlijk de basis voor goedwerkende ondersteuning aan psychisch kwetsbare Oudewaterenaren.

Voor elk onderdeel komt aan bod hoe het nu gaat en wat er beter kan. Waar het kan wordt direct een verbetering voorgesteld, waar het nog niet kan wordt aangegeven wat er moet gebeuren. Zo biedt dit plan overzicht in hoe de brede ondersteuning aan deze doelgroep wordt uitgevoerd.

⁵ <https://vng.nl/personen-met-verward-gedrag/bouwstenen>

1. Basis op orde

Essentieel voor het herstel en het voorkomen van afglijden is voldoende aandacht voor het gewone leven. Het is belangrijk dat de inwoner een goede sociale plek heeft in Oudewater, maar ook dat inwoners oog hebben voor elkaar. Hiervoor moet de basis op orde zijn: sociale contacten, zinvol (vrijwilligers)werk of dagbesteding, een betaalbare woning, financieel de zaken op orde.

Sociale contacten

Oudewater is een samenleving met een rijk verenigingsleven, waarbij elk initiatief zijn eigen oorsprong heeft. Er wordt in de verenigingen, clubs en stichtingen vaak goed naar elkaar omgekeken en veel signaleerd. Maar de beperking is dat voorzieningen niet altijd als laagdrempelig worden ervaren, waardoor psychisch kwetsbare inwoners zich niet altijd welkom voelen en moeite hebben om aansluiting te vinden. Oudewater is een hechte, maar gesloten gemeenschap. Daarbij is het risico van het voorveld dat het kwetsbaar is vanwege de hoge druk die vrijwilligers ervaren. Het is belangrijk om het aanbod van voorliggende voorzieningen nader te onderzoeken en daarin specifiek de vraag van psychisch kwetsbaren mee te nemen. In het onderzoek moet ook aandacht zijn voor het aanbod van vrijwilligerswerk. Daarbij sluiten we aan bij een van de aanbevelingen die zijn gedaan in de bestuursopdracht Toegang Sociaal Domein.

Actiepunt 1: in de ontwikkeling van kansrijke initiatieven voor algemene voorzieningen de vraag van psychisch kwetsbare inwoners meenemen

De sociale contacten van iemand die psychisch kwetsbaar is komen soms onder druk te staan. Het is waardevol als inwoners elkaar binnen het eigen netwerk ondersteunen, maar ze lopen daarbij het risico op overbelasting. Goede mantelzorgondersteuning is belangrijk. We willen mantelzorgers en zorgvrijwilligers tijdig toe leiden naar ondersteuning, zodat ze hun waardevolle zorg kunnen blijven inzetten. Hiervoor zet de gemeente in de tweede helft van 2018 in op betere informatievoorziening over mantelzorgondersteuning, uitgebreider aanbod van ondersteuning en zo min mogelijk belemmerende wet- en regelgeving⁶.

Actiepunt 2: in de uitvoering van het Actieplan Mantelzorgondersteuning 2018-2020 specifiek aandacht hebben voor de ondersteuning aan mantelzorgers van psychisch kwetsbaren

Daarnaast is het belangrijk om het netwerk van een inwoner goed in beeld te hebben, om te weten waar knelpunten zitten en hoe het netwerk kan worden ingezet. Door de medewerkers van het Stadsteam te trainen in de Familienetwerkstrategie kunnen ze vanuit eenzelfde benadering het netwerk in kaart brengen. Dit wordt afgestemd met regio Utrecht-West.

Actiepunt 3: het trainen van medewerkers Stadsteam in Familienetwerkstrategie overwegen met de regio

Niet iedereen heeft een netwerk. Organisaties kunnen daarbij ondersteunen, bijvoorbeeld door een maatje of hulp bij het opbouwen van een netwerk. Het Stadsteam helpt bij het vinden van de juiste organisaties.

Zinvolle dagbesteding

Inwoners voor wie regulier werk (nog) een stap te ver is kunnen op verschillende plekken terecht om een passende plek te vinden. Fermwerk begeleidt inwoners naar de meest passende vorm van werk. Goede afstemming met andere leefgebieden is dan cruciaal, maar nog niet altijd goed geregeld in Oudewater. Om die afstemming te versterken is JOW!⁷ voor jongeren en Oudewater Werkt⁸ voor volwassenen ontwikkeld. In een samenwerking wordt werkendeweg een passende werkwijze gevonden.

Actiepunt 4: goede afstemming in de ondersteuning van jongeren en volwassenen richting werk, dagbesteding of onderwijs door voortzetting van JOW! en Oudewater Werkt

Soms is (een vorm van) werken niet mogelijk. Dan kan dagbesteding worden ingezet als vorm van begeleiding. Dit is ingekochte zorg, waarover meer op pagina 9.

⁶ Actieplan Mantelzorgondersteuning 2018-2020

⁷ JOW! Is in de kern een samenwerking tussen de sociale teams van de gemeenten Montfoort, Woerden en Oudewater, Fermwerk en Regionaal Bureau Leerplicht

⁸ Oudewater Werkt is in de kern een samenwerking tussen Fermwerk, Stadsteam, Regionaal Bureau Leerplicht, zorgaanbieders en lokale werkgevers

Betaalbare woning

Zelfstandig wonen in de wijk vraagt om passende huisvesting, zowel koop als (sociale) huurwoningen. In de Woonvisie 2016-2020 en het coalitieakkoord 2018-2022 spreekt de raad af snel te bouwen voor álle Oudewaterenaren. Belangrijk is om bij de invulling van de woningbouw en afspraken over huurwoningen rekening te houden met deze doelgroep. Met het voornemen kleine en relatief goedkope woningen te bouwen komt het college daaraan tegemoet.

Actiepunt 5: in de invulling van woningbouw en de prestatieafspraken met de woningbouwcorporatie Woningraat de behoefte aan (tijdelijke) kleine en goedkope (huur)woningen meenemen

De wachttijden voor sociale huur zijn lang, al is de gemiddelde zoektijd van huurders in Oudewater (2,9 jaar) een stuk lager dan het gemiddelde van de regio (4,8 jaar)⁹. Voor veel psychisch kwetsbaren is er vaak relatief acuut huisvesting nodig is en verslechtert een wachttijd van een aantal jaar de situatie. Zij wonen al in de gemeente Oudewater, maar hebben een andere woning nodig om te herstellen of hun leven op de rit te krijgen. Uitwijken naar een andere woonplaats is lang niet altijd wenselijk, omdat het netwerk juist steun kan bieden die nodig is. Daarom is het belangrijk dat de inwoners indien nodig via een snellere weg een huurhuis kunnen krijgen. Dat kan via de urgentieregeling of door aparte afspraken met Woningraat over directe bemiddeling: per jaar een aantal huizen toewijzen aan inwoners die zelfstandig kunnen wonen maar wel begeleiding nodig hebben. Hoe dit het best kan worden ingevuld wordt in de regio momenteel onderzocht met de urgentiecommissie, waarna mogelijk afspraken met Woningraat gemaakt kunnen worden.

Actiepunt 6: afspraken maken over snelle toewijzing van huurhuizen aan de doelgroep

Financieel de zaken op orde

Voldoende inkomen en financiële zelfredzaamheid zijn belangrijke randvoorwaarden voor het gewone leven. Oudewater heeft een welvarende gemeenschap en vindt dat geen van de inwoners in armoede zou moeten leven. Daarom is er een infrastructuur van schuldhulpverlening in Oudewater¹⁰. Vindt een inwoner het lastig om de administratie op orde te houden, dan kan de Formulierenbrigade of lichte begeleiding worden ingezet als dat nodig is via het Stadsteam. Inwoners die het lastig vinden om hun financiën op orde te houden kunnen hulp krijgen van een SchuldHulpMaatje. Zijn er toch schulden, dan kunnen inwoners terecht bij PLANgroep. Er zijn diverse landelijke regelingen (in ontwikkeling) om inwoners met een laag inkomen te ondersteunen. Om die middelen goed beschikbaar en bekend te maken wordt eind 2018 een actualisatie gemaakt op het beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2020 'Samen doen'. Daarin wordt deze doelgroep meegenomen. Extra aandacht is nodig voor preventie en vroegsignalering onder jongvolwassenen die uit de jeugdzorg stromen en voor wie het vaak, vanwege hoge huurprijzen, lastig is om te huren.

Actiepunt 7: in de aanpak van armoedebestrijding de ondersteuning en vroegpreventie aan psychisch kwetsbare inwoners meenemen

⁹ Volgens Stichting Woonruimteverdeling Regio Utrecht is de gemiddelde inschrijftijd geen betrouwbare maatstaf omdat veel mensen zich inschrijven als ze nog niet actief op zoek zijn naar een woning. De gemiddelde zoektijd – de tijd tussen de eerste reactie die een woningzoekende plaats en de acceptatie van een woning – is daarvoor meer geschikt (Regionale corporatiemonitor 2018 van Regioplatform Woningcorporaties Utrecht, p. 42)

¹⁰ De raad is hierover geïnformeerd met raadsinformatiebrief 18R.00405 op 3 juli 2018

2. Vroegtijdige signalering

De groep personen met psychische kwetsbaarheid is divers van aard en kan op meerdere leefgebieden problemen ervaren. Dit betekent ook dat verschillende mensen verschillende signalen kunnen opvangen. Het plaatje is pas compleet als de signalen bij elkaar komen. Dan kunnen problemen vroegtijdig (h)erkend worden en kan er direct doorgepakt worden. Het is dus belangrijk dat duidelijk is waar signalen naar toe kunnen, wie kunnen signaleren en dat organisaties in sleutelposities die signalen oppikken.

Waar naar toe met een signaal?

Weten waar een signaal gemeld moet worden en wie er dan aan zet is, dat is belangrijk. Waar kun je terecht en wat gebeurt er met een melding? Dat is uiteengezet in een stroomschema in Bijlage 0 en moet bekend zijn bij de belangrijkste signaleerders. Wie dat zijn wordt hierna beschreven.

Actiepunt 1: stroomschema 'Ik heb een zorg' bekendmaken bij sleutelsignaleerders

Sleutelsignaleerders

Op allerlei gebieden van het leven van inwoners zijn mensen actief, die een sleutelrol hebben in het signaleren van problemen of opvallend gedrag. Zij zijn de sleutelsignaleerders: Stadsteam, politie, corporatie, eerstelijnszorg en inwoners zelf.

Stadsteam

Het Stadsteam is het eerste aanspreekpunt bij signalen en tevens de toegang tot zorg. Zij zijn het aanspreekpunt voor zowel inwoners als professionals. Vervolgens spelen zij ook een belangrijke rol in welke ondersteuning er wordt ingezet en hoe de inwoner verder wordt geholpen. Het Stadsteam is daarmee echt een spin in het web. Om psychisch kwetsbare inwoners goed te ondersteunen moeten zij voldoende expertise kunnen inzetten: algemene expertise op het terrein van psychische problemen, specifieke expertise over (beginnende) dementie. Nu is die expertise nog te ad hoc geregeld. Het is belangrijk om dat een vaste plek in of rond het Stadsteam te geven, zodat vroeg gesignaleerd en ondersteund kan worden. Dat kan binnen het Stadsteam of door goede afspraken met ketenpartners. De opgave die richting het Stadsteam komt is groot: er komen meer en intensievere hulpvragen, die vragen om intensievere inzet en casemanagement. Het Stadsteam moet daarvoor voldoende financiële en personele capaciteit hebben, zowel in als rond het Stadsteam. Om vervolgens snel en adequaat in te zetten wat nodig is, moet er een goede relatie zijn met ketenpartners die zorg leveren vanuit Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), Wet langdurige zorg (Wlz) en Zorgverzekeringswet (Zvw). Voor specifiek dementie hebben verschillende partijen in Oudewater een rol en hierover moeten goede afstemmingsafspraken zijn.

Actiepunt 2: in de heroverweging van het Stadsteam meenemen dat er voldoende expertise en capaciteit in het Stadsteam en in samenwerking met ketenpartners aanwezig is over psychische kwetsbaarheid en dat er goede samenwerkingsafspraken zijn met aanbieders van de Wlz en Zvw.

Politie

Er zijn sinds 2018 twee nieuwe wijkagenten in Oudewater. Zij zijn goed bereikbaar, actief en spelen een belangrijke rol in het signaleren. Stadsteam en wijkagenten werken figuurlijk, maar ook letterlijk naast elkaar in het stadskantoor en weten elkaar daar goed te vinden. Zo kunnen de wijkagenten signalen vroeg oppikken en waar nodig bespreken met het Stadsteam. Groot nadeel is wel dat de politie belemmerd wordt in het delen van informatie bij signalen vanwege privacywetgeving. Het is de moeite waard om te onderzoeken welke mogelijkheden bijvoorbeeld een convenant daarin biedt.

Actiepunt 3: afstemming en samenwerking tussen politie en Stadsteam versterken

Woningraat

Woningbouwcorporaties zijn ogen en oren in de wijk. Huurachterstanden, vervuiling of buurtoverlast zijn belangrijke signalen. In Oudewater vindt Er-op-af plaats m.b.t. huurschulden. Bij schulden komen mensen in een negatieve spiraal terecht die vroegtijdig moet worden doorbroken. Daarom is er maandelijks overleg tussen het Stadsteam en de woonconsulent van Woningraat, waarin op casusniveau wordt besproken wat er speelt en hoe het Stadsteam inwoners kan ondersteunen. Zo komen signalen snel boven.

Eerstelijnszorg

Apotheken, huisartsen, psychologen en wijkverpleegkundigen hebben om medische redenen contact met inwoners. Ze zien welke medicijnen inwoners gebruiken, welke klachten er zijn en wanneer het erger wordt. De Praktijkondersteuner (POH) GGZ krijgt veel signalen en weet waar dat kan het Stadsteam te vinden, ook doordat het Stadsteam wekelijks een dagdeel in het Medisch Centrum is. Deze samenwerking kan

geïntensiveerd worden. Als signalen nog eerder naar het Stadsteam gaan, kan sneller worden ingezet op versterking van het netwerk.

Inwoners

Oudewaterenaren vormen met elkaar een hechte gemeenschap waarin mensen elkaar goed kennen. Zij zien vaak als eerste dat het niet goed gaat met hun partner, vriend, kind, buren, et cetera en kunnen vroegsignaleren. Maar zij zien ook als eerste als iemand zich door verwardheid gevaarlijk begint te gedragen. Daarom moeten Oudewaterenaren weten waar ze kunnen melden bij opvallende en acute situaties. In Oudewater is men niet gewend om problemen van anderen te melden. Om de meldingsbereidheid van veiligheidsbedreigende situaties te verhogen is er een brede campagne over waar je meldingen kunt doen. Er worden posters en flyers verspreid waarin staat waar je kunt melden in allerlei situaties, van politie tot gemeente.

Actiepunt 4: meldingsbereidheid verhogen door een postercampagne

Verwijsindex

Professionals kunnen signalen over jeugdigen via de Verwijsindex delen. De Verwijsindex is een digitaal hulpmiddel dat betrokken professionals met elkaar in contact brengt die bij dezelfde jeugdige betrokken zijn. De verwijsindex is gericht op samenwerking. Dat werkt domein overstijgend: Werk&Inkomen, Onderwijs, Gezondheidszorg, Maatschappelijke ondersteuning en Veiligheid. Door voldoende tijdig gebruik te maken van de Verwijsindex, worden de professionals eerder geïnformeerd over elkaars betrokkenheid. Ze kunnen in een vroeg stadium de samenwerking aan gaan en niet langs elkaar werken. Er mag alleen over een inwoner worden gesproken als toestemming is gevraagd aan de inwoner. Oudewater maakt gebruik van de Verwijsindex. In Rotterdam loopt een project waarbij de Verwijsindex ook wordt ingezet voor inwoners ouder dan 18 jaar. Het project is een succes en wordt mogelijk ook landelijk doorgevoerd.

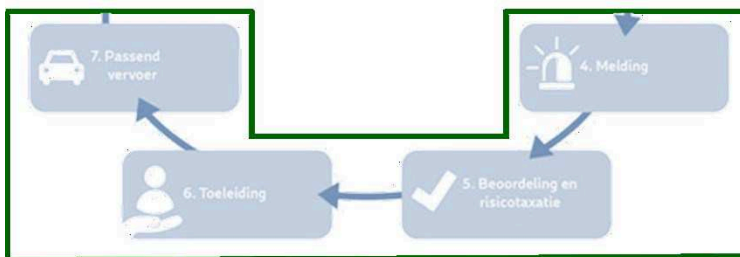
Meldcode huiselijk geweld en (kinder)mishandeling

Bij signalen van onveiligheid, mishandeling, verwaarlozing of andere zorgen kunnen professionals een melding doen bij Veilig Thuis. De meldcode is gericht op kunnen ingrijpen als veiligheid in het gedrang komt. De verwachting is dat met deze meldcode signalen eerder worden doorgegeven en erger wordt voorkomen. Als een psychisch kwetsbaar persoon zichzelf in gevaar brengt of in gevaar gebracht wordt kan een melding worden gedaan. Voordat een professional een melding doet, weegt hij af of zijn organisatie zelf nog hulp kan bieden of dat Veilig Thuis het over moet nemen. De meldcode is een wettelijke plicht en moet nog verder worden uitgerold in de organisatie.

Actiepunt 5: meldcode inbedden in de organisatie en de koppeling maken met andere meldpunten

3. Heldere afspraken van melding tot vervoer

Soms gaat er duidelijk iets mis of dreigt het mis te gaan. Dan moet duidelijk zijn waar meldingen over verwarde mensen naar toe kunnen. Op die meldplekken moet worden herkend dat er méér aan de hand is. Zo kan de juiste professional op tijd ingeschakeld worden. Crises kunnen 24/7 gemeld worden bij de crisisdienst¹¹. Daarna moet passend vervoer richting de opvang, opvang en zorg worden ingezet.

Meldingen bij acute crises

Acute crises kunnen 24/7 gemeld worden bij de crisisdienst en via 112, zoals te zien in het stroomschema in Bijlage 2.

112 is de meest gebruikte weg om melding te maken van verward gedrag. Zij schatten in welke hulpdienst nodig is en kunnen sinds mei 2017 ook een ggz-vervoersdienst inzetten. Deze pilot voor personen met verward gedrag is succesvol. Van mei tot december 2017 zijn 296 mensen door de ggz-vervoersdienst vervoerd in de regio. De pilot is nu verlengd met een jaar en VWS maakt binnenkort keuzes over dit vervoer.

De crisisdienst is er voor mensen in acute psychische nood die binnen 24 uur hulp nodig hebben. De crisisdienst is alleen bereikbaar voor verwijzers (huisarts en politie). Zij schatten in of iemand opgenomen moet worden. De veiligheid van de omgeving speelt daarin een belangrijke rol. Aandachtspunt is de opvolging na opname. Als iemand terug gaat naar huis is dat niet altijd bij het Stadsteam bekend. Daarover moeten afspraken met aanbieders komen, zodat het Stadsteam haar regierol kan pakken.

Actiepunt 1: stroomschema 'wat te doen bij acute crises' bekend maken bij sleutelsignaleerders

Actiepunt 2: afspraken maken met aanbieders over opvolging na opname

Niet acute crises: Stadsteam en PGA

Tussen signaleren en acute crises zit een grijs gebied. Soms vindt de omgeving iets een crisis, maar schatten hulpverleners in dat daar geen sprake van is. Soms dreigt iets wel op korte termijn mis te gaan, maar kan crisis voorkomen worden. Dan moet snel en in goede afstemming gehandeld worden.

Vaak komen signalen bij het Stadsteam. Zij gaan in gesprek met de inwoner en diens omgeving. Voorheen voerde centrumgemeente Utrecht de indicatiestelling Beschermd Wonen en de monitoring uit¹². Het is aan te bevelen te onderzoeken wat het Stadsteam kan leren van de werkwijze en ervaring die de centrumgemeente heeft. Soms kost hulp bieden meer tijd omdat er nog geen bereidheid is om hulp te krijgen. Dan kan zogenaamde bemoeizorg worden ingezet, zodat er tijd en ruimte is om tot een gesprek te komen. Dit voert het Stadsteam uit, maar kan ook geboden worden door contractpartners zoals Leger des Heils en Kwintessens.

Actiepunt 3: onderzoek doen naar wat geleerd kan worden van de werkwijze van de centrumgemeente

Vanaf 2020 moeten gemeenten een meldpunt hebben voor de ggz. De nieuwe Wet verplicht ggz (Wvvggz) die ingaat per 1 januari 2020 regelt dat gemeenten een meldpunt moeten hebben waar mensen een melding kunnen doen van iemand die misschien ggz nodig heeft. De gemeente onderzoekt binnen twee weken of er inderdaad ggz nodig is, al dan niet opgelegd door de officier van Justitie. Er is nog onduidelijkheid over de invulling en over of hier extra middelen voor komen. Maar het is belangrijk om deze ontwikkeling mee te nemen in het effectiever organiseren van het Stadsteam.

Actiepunt 4: in de heroverweging van het Stadsteam meenemen dat er vanaf 2020 een meldpunt vanuit de Wvvggz georganiseerd moet zijn waar inwoners melding kunnen doen van iemand die ggz nodig heeft

¹¹ Oudewater valt in principe onder crisisdienst Utrecht (dat is Altrecht), met een uitzondering: als iemand buiten kantoortijden op de HAP gekeurd moet worden valt het onder crisisdienst Gouda (dat is GGZ Rivierduinen).

¹² Tot 2020 organiseerde in Nederland centrumgemeentes de toegang tot Beschermd Wonen. Oudewater viel onder centrumgemeente Utrecht. Vanaf 2020 zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor die toegang.

Is opschaling nodig vanwege de complexiteit, dan kan de Persoonsgerichte Aanpak (PGA¹³) ingezet worden. Door de bestaande samenwerking, vastgelegd in een convenant, komen maatwerkoplossingen naar boven en is privacy geen belemmerende factor. In 2017 is de groep mensen met verward gedrag in combinatie met openbare orde problematiek voor 2017/2018 als nieuwe prioriteit toegevoegd. Vanuit het PGA kan worden opgeschaald naar het veiligheidshuis¹⁴.

Soms schat de crisisdienst in dat iemand geen gevaar is voor zichzelf of zijn omgeving en opname dus niet nodig is. Maar niet altijd kan iemand dan naar een goede plek. Soms is de politiecel nu de enige oplossing. Daarom is het belangrijk om op elk moment begeleiding in te kunnen zetten, zowel bij iemand thuis als op een locatie waar nodig. Met de regio en in samenwerking met zorgaanbieders wordt onderzocht hoe deze 24/7 oproepbare begeleiding ingevuld kan worden, zodat het grijze gebied tussen signaleren en acute crises goed is ingevuld.

Actiepunt 5: met de regio onderzoeken hoe 24/7 begeleiding ingevuld kan worden

¹³ Dit is een samenwerking tussen de gemeente en o.a. het Stadsteam, Politie, Fermwerk, RBL (leerplicht), Woningraat, zorgpartijen en Samen Veilig Midden-Nederland. De PGA is bedoeld voor mensen met minstens twee politieregistraties en meervoudige problematiek.

¹⁴ Veiligheidshuizen zijn netwerksamenwerkingsverbanden die partners uit de strafrechtketen, de zorgketen, gemeentelijke partners en bestuur verbinden in de aanpak van overlast, huiselijk geweld en criminaliteit.

4. Passende ondersteuning

Om te voorkomen dat problemen erger worden of juist om erge problemen te verminderen is passende zorg nodig. Er moet in Oudewater voldoende ambulante zorg kunnen worden ingezet, zodat mensen zolang mogelijk in hun eigen omgeving goed kunnen functioneren. En er moet voldoende zorg op locatie mogelijk zijn als dat nodig is. Drempels als geld en bureaucratie moeten zo min mogelijk belemmerend werken.

Ambulant zorgaanbod

Het Stadsteam kan begeleiding individueel en begeleiding groep inzetten. Hiervoor zijn verschillende aanbieders gecontracteerd die gespecialiseerd zijn in psychiatrie, psychogeriatric en verstandelijke beperking. Er zijn voldoende aanbieders om de zorg te leveren en diversiteit te bieden, maar er liggen kansen voor verbetering. De huidige inkoop loopt tot eind 2019 en moet dus voor 2020 opnieuw bekeken worden. Dat is een belangrijk moment om na te gaan of de huidige inkoop genoeg aansluit bij wat deze groep nodig heeft en rekening te houden met de volgende punten:

- Flexibiliteit van de ondersteuning is nu vaak niet mogelijk. Ondersteuning in de avond of het weekend wordt vrijwel niet gedaan, maar kan tegemoetkomen aan de behoefte van de inwoners.
- Blijvend voldoende aanbod is belangrijk, omdat de verwachting is dat deze doelgroep groeit
- Crisisplekken zijn soms noodzakelijk, maar nu niet ingekocht. Er is opname via de crisisdienst van Altrecht en begeleiding vanuit de Wmo, maar niets daartussen. Terwijl dat soms wel nodig is. Nu wordt er per keer een oplossing gezocht, maar een structurele oplossing is nodig.
- Tijdig op en afschalen is cruciaal voor deze inwoners, maar niet alle aanbieders kunnen of doen dat. Betere afspraken en monitoring kunnen helpend zijn.

Actiepunt 1: in inkoop 2020 rekening houden met begeleidingsbehoefte psychisch kwetsbare inwoners

Ondersteuning die op elk moment kan worden ingezet is soms net wat nodig is. Dat kan worden ingezet met Digicontact. Digicontact is een vorm van beeldbellen die 24/7 beschikbaar is. Zorgprofessionals begeleiden op afstand mensen die bellen met een hulpvraag. Het werkt de-escalerend. Digicontact kan vanaf september worden ingezet door het Stadsteam via een beschikking, waarbij de inwoner op elk moment ondersteuning kan krijgen. Het Stadsteam zet dit in voor inwoners met psychisch problemen naast of na de begeleiding.

Actiepunt 2: Digicontact inzetten en bekendmaken

Zorgaanbod op locatie

Soms moet iemand uit zijn omgeving, om een time-out te hebben of om een nieuwe weg in te slaan. Een time-out plek kan nodig zijn als iemand even ergens anders tot rust moet komen. Deze mensen hebben vaak al begeleiding, maar hebben voor een paar nachten een rustige plek los van hun omgeving nodig. In Woerden heeft Kwintes zo'n plek beschikbaar voor inwoners van Oudewater. De komende tijd wordt in de regio onderzocht of er genoeg time-out plekken zijn en hoe ze verspreid moeten zijn over de regio.

Actiepunt 3: met de regio onderzoek doen naar het aanbod time-outplekken

Als iemands leven op zijn kop staat en ook huisvesting een probleem is, kan in een aantal gemeentes gebruik worden gemaakt van de Pitstop. Dit is een locatie waar iemand tijdelijk kan wonen en, op grond van een beschikking, begeleiding krijgt van het Leger des Heils. Woerden heeft deze locaties, maar die zijn regelmatig vol. Met het Leger des Heils onderzoeken we nu of een Pitstop in Oudewater vorm kan krijgen. Dan kunnen inwoners in hun eigen omgeving tot rust komen, met behoud van het netwerk. Belangrijkste voorwaarde voor een Pitstop is huisvesting. Daar wordt nu naar gezocht.

Actiepunt 4: onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van een Pitstop en de behoefte aan een pitstop meenemen in het programma van eisen voor de ontwikkel locatie Schuylenburcht

Geen belemmerende drempels

Drempels voor het accepteren van zorg moeten zo laag mogelijk zijn. De financiële drempel voor zorg is de eigen bijdrage. Als bemoeizorg wordt ingezet kan het Stadsteam afzien van de eigen bijdrage. Als er langdurige ondersteuning wordt ingezet voor een inwoner met een laag inkomen kan de collectieve zorgverzekering een oplossing zijn, waarover in 2019 extra gecommuniceerd wordt. In 2019 wordt naar verwachting het abonnementstarief van de eigen bijdrage ingevoerd. Dat betekent lagere eigen bijdragen voor veel mensen. Goede communicatie hierover verlaagt de drempel tot zorg. De bureaucratische drempel is weggenomen voor bemoeizorg. Op 16 juni 2018 is de Wmo verordening zo gewijzigd dat bij bemoeizorg zorg ingezet kan worden, ook als er geen ondertekend ondersteuningsplan is.

Actiepunt 5: communicatietraject opzetten over het abonnementstarief Eigen Bijdrage

5. Tot slot: acties om te komen tot een goede basis van ondersteuning

Psychisch kwetsbare inwoners van Oudewater hebben een goede plek nodig in Oudewater, om te voorkomen dat ze zwaardere zorg nodig hebben. Daarom moet de basis op orde zijn, signaleren sleutelfiguren als er iets aan de hand is, is helder wat er moet gebeuren als het toch mis gaat en kan passende ondersteuning ingezet worden. Kortom: er moet worden ingezet op een basis van goede ondersteuning. Er wordt al veel gedaan, maar op een aantal punten is extra actie nodig:

Basis op orde: wonen, werken en leven in Oudewater. Noodzakelijk voor herstel en stabiliteit is dat het 'gewone leven' op orde is. Daarvoor zijn, naast continueren van het bestaande, de volgende actiepunten:

1	In de ontwikkeling van kansrijke initiatieven voor algemene voorzieningen de vraag van psychisch kwetsbare inwoners meenemen	Q4 2019
2	In de uitvoering van het Actieplan Mantelzorgondersteuning 2018-2020 specifiek aandacht hebben voor de ondersteuning aan mantelzorgers van psychisch kwetsbaren	Doorlopend
3	Trainen van medewerkers Stadsteam in Familienetwerkstrategie overwegen met regio	2019
4	Goede afstemming in de ondersteuning van jongeren en volwassenen richting werk, dagbesteding of onderwijs door voortzetting van JOW! en Oudewater Werkt	Doorlopend
5	In de invulling van woningbouw en de prestatieafspraken met Woningraat de behoefte aan (tijdelijke) kleine en goedkope (huur)woningen meenemen	2018/2019
6	Afspraken maken over snelle toewijzing van huurhuizen aan de doelgroep	Q4 2018
7	In het plan van aanpak armoedebeleid de ondersteuning en vroegpreventie aan psychisch kwetsbare inwoners meenemen	Q4 2018

Vroegtijdig signaleren. Verschillende mensen kunnen verschillende signalen opvangen. Daarom moet duidelijk zijn waar signalen naar toe kunnen en dat organisaties in sleutelposities die signalen oppikken. Om meldingen sneller bij elkaar te brengen zijn de volgende acties nodig:

1	Stroomschema 'Ik heb een zorg' bekendmaken bij sleutelsignaleerders	Q4 2018
2	In de heroverweging van het Stadsteam meenemen dat er voldoende expertise en capaciteit in het Stadsteam en in samenwerking met ketenpartners aanwezig is over psychische kwetsbaarheid en dat er goede samenwerkingsafspraken zijn met aanbieders van de Wlz en Zvw	Q4 2018
3	Onderzoeken van de mogelijkheden van een convenant tussen politie en Stadsteam	Q3 2018
4	Meldingbereidheid verhogen door een postercampagne	Q3/Q4 2018
5	Meldcode inbedden in de organisatie en de koppeling maken met andere meldpunten	Q2 2019

Heldere afspraken van melding tot vervoer. Helaas gaat het soms (bijna) mis. Dan moet er snel en in goede afstemming gehandeld worden. Het moet duidelijk zijn wie een taak heeft van melding tot vervoer. Om die duidelijkheid te vergroten moet het volgende worden gedaan:

1	Stroomschema 'Er is een crisis' bekend maken bij sleutelsignaleerders	Q4 2018
2	Afspraken maken met aanbieders over opvolging na opname	Q4 2018
3	Onderzoek wat geleerd kan worden van de werkwijze van de centrumgemeente	Q4 2018
4	In de heroverweging van het Stadsteam meenemen dat er vanaf 2020 een meldpunt vanuit de Wvggz georganiseerd moet zijn	Q4 2018
5	Met de regio onderzoeken hoe 24/7 begeleiding ingevuld kan worden	2019

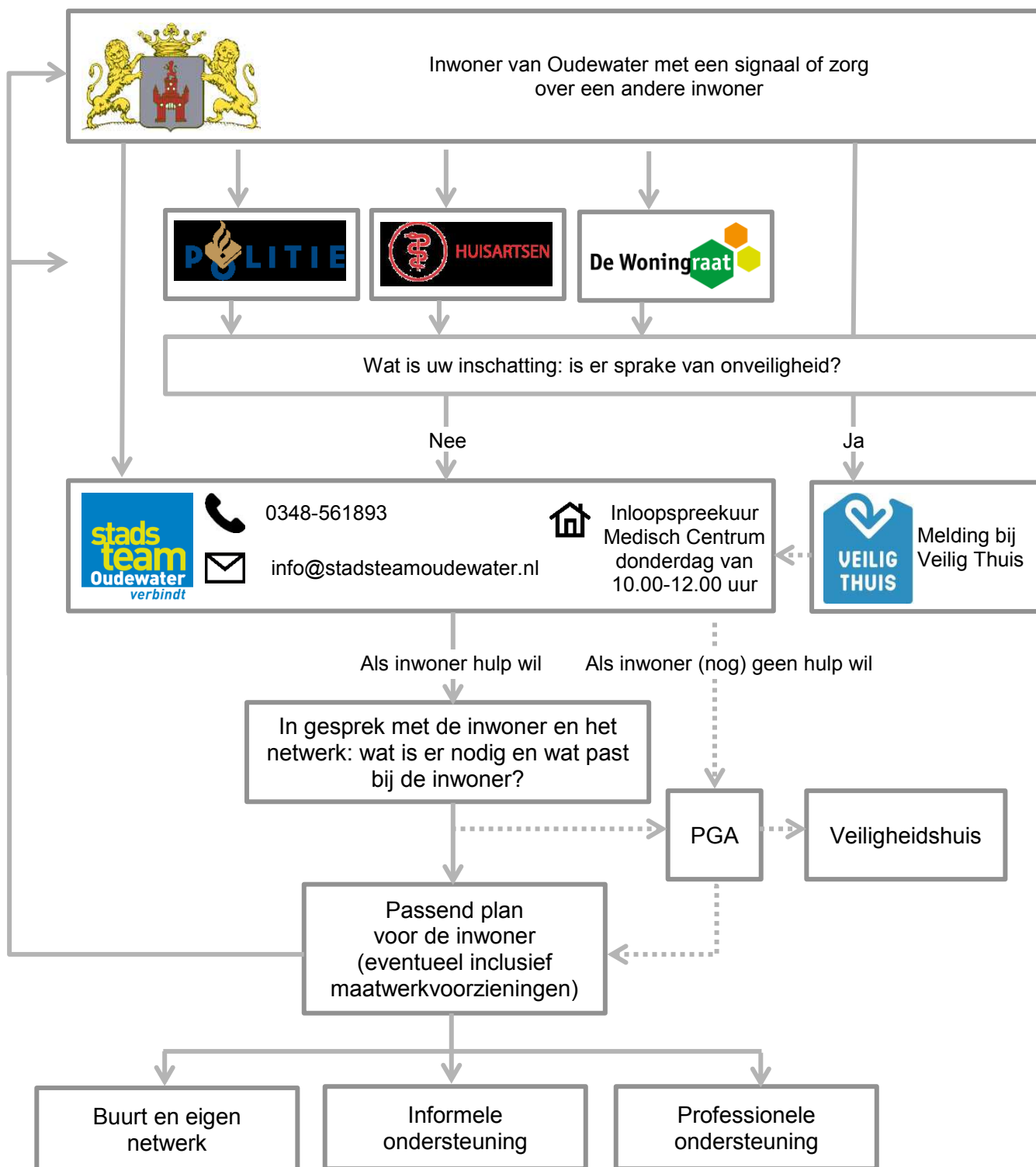
Passende ondersteuning. Om te voorkomen dat problemen erger worden of juist om erge problemen te verminderen is passende zorg nodig. Er moet passende zorg zijn en ruimte voor een time out op een andere locatie. Daarvoor is het volgende nodig:

1	In inkoop 2020 rekening houden met begeleidingsbehoefte van psychisch kwetsbare inwoners	2019
2	Digicontract inzetten en bekendmaken	Q4 2018
3	Met de regio onderzoek doen naar het aanbod time-out plekken	2019
4	Onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor een Pitstop in Oudewater en de behoefte aan een pitstop meenemen in het programma van eisen voor Schuylenburcht	Q4 2018
5	Communicatietraject opzetten over het abonnementstarief eigen bijdrage	Q4 2018

Zo krijgt Oudewater de basis voor goede ondersteuning aan psychisch kwetsbare inwoners van Oudewater.

Bijlage 1. Wat te doen als je zorgen hebt? Een stroomschema

Ik heb een zorg over een inwoner uit Oudewater – waar kan ik dat melden en wat gebeurt er? –

Bijlage 2. Wat te doen bij een crisis met een psychisch kwetsbaar persoon? Een stroomschema

**Er is een crisis met een psychisch kwetsbaar persoon
– waar kan ik dat melden en wat gebeurt er? –**

